

Országjárásom során elvetődtem Verőce tájára, ahol az egyik északi völgyben vidám csaholásra figyeltem föl. Közelebb érve megláttam a zajforrást: négy labrador egyetlen méretes apportfával a szájában vágtatott gazdájához, és féktelen örömmel rakta elébe a munka eredményét. Alig akartam hinni a szememnek, ilyen még nem láttam. Mintha a híres hortobágyi nyolcas fogat első sora vágtatott volna - kicsiben.

A szépséges állatok gazdája Babály Csaba, ismert kutyakiképző. De ez a meghatározás nem pontos. Sokkal közelebb jutunk a lényeghez, ha azt mondjuk, hogy a falkavezér. Amint azt a kutyák világában mondanák. Talán még pontosabb, ha az emberi terminológia szerint nevelőapát mondunk. Mert a harminc éves fiatalember úgy bánt a négylábúival, mint szülő a gyermekeivel. Mint az okos szülő. Aki nem kényeztet, hanem érdem szerint dicsér vagy dorgál. Szigorú, de jutalmaz, megköveteli a rendet, de nem gyakorlat nála a könyörtelen dresszúra. Babály Csaba "oktató-nevelő" munkája során számos szakmai közhelyet hagy figyelmen kívül. Ezekről a merev szabályokról és az ő módszereiről beszélgettünk.

- Mivel foglalkozik ezen a kiképzőbázison?

- Talán inkább nevelőintézetben - javít ki önérzetesen a szakember. - A kutyák szocializációja, az állatok szellemi és fizikai állapotának állandó magas szinten tartása, nagyon bonyolult munka. A jó munkakutyákat - a német juhászt, a retrievereket, a spánielt - elsősorban a fegyveres testületek és különböző magáncégek igénylik. A tenyésztők és az alkalmazók között helyezkedem el, megveszem a kölyök- és növendékkutyákat, majd "formába öntöm" őket. Nem foglalkozom fedeztetéssel, nem járok kiállításokra, nem tenyésztsem a kutyákat.

- Szigorú pedagógus? Amikor megérkeztem, szabadon voltak a kutyák, és megkérdezte, zavar-e, ha fölugrálnak. Amennyire tudom, az ugrálás tilalma alapvető illemszabály a kutyák számára.

- Ez nagyon jó kérdés. Én másként, mondhatni ellentétesen csinálom, mint a kollégák. Szinte az első gyakorlat a kutyáimnak, hogy ugorjanak föl rám. Erre nagy hangsúlyt fektetek. A munkakutyáknál ugyanis nagyon fontos, hogy a megfelelő érzelmi kapcsolat kialakuljon a gazdával, vagyis a falkavezérrel. A kapcsolat fölépítésének két lehetséges módja van: vagy lemegyünk hozzájuk, ami kissé kényelmetlen...

...Erre mondják azt, hogy lemegyünk kutyába.

- Pontosan. Tehát tulajdonképpen ez kényelmi szempont, hogy a kutyák jönnek föl hozzám, amikor fölugranak. Tehát ezzel nyitok: közel engedem őket magamhoz. Ezért kérdezem meg az érkezőtől, hogy zavarja-e, ha felugrik rá a kutya.

- Mit nem szabad a kutyáknak, mit tilt nekik?

- Itt szinte bármit szabad. Azt nem engedem, hogy verekedjenek, agresszívek legyenek egymással.

- Hogy alakul ki így az erőssorrend a falkában?

- Lassú folyamat eredménye, hogy nem nagyon kell "rendet tennem" a kutyáim között. Sok mindent megengedek nekik. Előfordul, hogy vircsaftolnak, hogy nézeteltérések alakulnak ki, de nem avatkozok be a veszekedéseikbe, ha mondjuk összeakaszkodnak egy-egy apport-tárgyon. Ez természetes dolog fiatal, életerős állatoknál. Azt viszont nem engedem meg, hogy a virágágyást föltúrják vagy szétrágják a felszerelést, megöljék a baromfit.

- Ezek szerint itt is vannak tabuk...

- Vannak, de ezeket is felvezetem és megértetem velük, hogy nem szabad.

- Hogy tanulják meg, hogy mit szabad és mit nem?

- A lehető legrövidebb szavakat szoktam mondani, például azt, hogy: te!, gyere!, ülj!, pfujj!, bravo!, okos! Ezeket összekötöm a feltétlen kiváltókkal, azaz a póráz rántásával, a kutyatest különböző pontjainak megnyomásával, esetleg jutalom falattal. A vezényszavakat mindig az adott gyakorlathoz illő hangsúllyal mondom. Ez értésükre adja, hogy amit csinálnak az tilos, abba kell hagyni, vagy pedig jó és szabad.

- A nevelés során működik az utánpótlásos tanulás?

- Ha különböző korú állatok vannak együtt, és a nagyobb, képzett kutyákra rászólok, a kicsik, akik még soha nem hallották a vezényszavakat és nem tudhatják, hogy ilyenkor illik leülni a fenekükre, mind egytől egyig leülnek. Először a nagyobbak, aztán a kiskutyák is körbenéznek és látják, hogy itt valami olyan dolog történik, amit nekik utánózniuk kell.

- Alapismeretnek számít, hogy ételt ne fogadjanak el másától.

- Ezzel kapcsolatban én nagyon karakteres véleményt szeretnék megfogalmazni - emeli föl hangját Babály Csaba.- Számos iskolában nagy súlyt fektetnek erre, de én nem látom értelmét. Nem hiszek abban, hogy a kutyát meg lehet és meg kell tanítani erre. Az állatnak az élelem nagyon fontos motivációt jelent: a léte függ tőle. Amikor nem vagyok ott, nincs kontroll, a kutya úgyis megeszi.

- Mire hívná föl a kutyatartók figyelmét?

- Kezdjük ezt egy kissé messzebről! Manapság, az ezredfordulón nagyon nehéz kutyának lenni: mondhatjuk, hogy a kutyák kutyául érzik magukat.

- Azért mert panelházakban tartják őket?

- Például. Meg a zaj miatt. Szinte biztos vagyok abban, hogy a kutyákat is gyötri a fejfájás. A kutyák a szagok világában érzik magukat otthon. Mi ezt nem érzékeljük ennyire. Őket a szagterhelés jobban sújtja. A kutyák nem tudnak panaszkodni amiatt, mert a kipufogó gázok, az ólomterhelés sokszorta jobban bántja őket. Sajnos mi, emberek még a saját létfeltételeinkre sem figyelünk, hát még a kutyákéira. Azok a kutyák, amelyek arra volnának predesztinálva, hogy henteregjenek vagy egyék a füvet, kaparjanak és megjelöljék a területüket, vadásszanak, mindezt alig-alig tehetik meg a betondzsungelekben. Otthon aztán szétrágják a bútort, amiért a gazdik elverik őket. Alig van pihenési lehetőségük, a stresszorok állandóan jelen vannak az életükben. Ezért a városi kutyák folyamatosan vedlenek és idegrendszeri gondokkal küzdenek. Az a szerencsénk, hogy a kutya - a canis familiaris, a családi kutya - évezredek óta alkalmazkodik a körülményekhez. Ám az évezredek együttélés ellenére még mindig nagyon keveset tudunk róluk, ugyanakkor túlzottan beavatkozunk az életükbe: mi irányítjuk őket, még a "párvalasztást" is mi döntjük el. A dolgukat sem ott végezhetik el, ahol ők szeretnék. A nagyvárosok útvesztőiben egyre nehezebben igazodnak el, s úgy látom a kutyák mostanában jutnak el a teherbíró képességük határáig. A mi tanyánkhoz hasonló kis szigetek lehetnek a kutyák túlélő pontjai.

Az esti program véget ért, a kutyák bevonultak a kennelbe, de nincs vad ugatás, csöndben várják az etetést, a jól megérdemelt jutalmat. Aztán jöhet az esti mese a cicákról meg a róka komáról. Szép álmokat boldog családi kutyusok!

Kép és szöveg: 2Z Fotó & Média